

Исследуется генезис и современное состояние анимационного искусства. Очерчиваются особенности и специфические черты анимации. Анимация и анимационное искусство рассматривается как специфическая творческая деятельность. Выделены особенности анимации, а именно – легкость восприятия, значительный потенциал, влияние на эмоциональную сферу, и др. Акцентировано внимание на том, что основным является персонаж, который есть личностью, с яркими чертами и возможностями, наблюдать за которыми зрителям интересно. На материале мировых и отечественных достижений анимации анализируется процесс развития и технического усовершенствования процессов создания анимационных фильмов. Сделан вывод о перспективности анимационного искусства в будущем.

Ключевые слова: анимация, анимационный фильм, мультипликация, технологии, анимационное искусство.

GENESIS AND STATE OF ANIMATION IN MODERN CULTURE

Marakhovska Kseniia – postgraduate student, Department of Art and general humanities, International Humanitarian University, Odesa

The article explores the genesis and current state of animation art. The features and specific of the animation are outlined.

Research methodology. The question of the features of the use of animation and animation technologies as a form of screen culture, as well as the impact of animation art on culture, despite its widespread use in modern times, is not sufficiently studied. The evolution of imaginative means of animation, audio-visual technologies, the development of a mixed genre, combines the animation style and the experience of game cinema, demonstrate the changes that take place in animation and lead to its transition to a new level of development.

Key words: animation, animated film, animation, technology, animation art.

UDC [7.03:77:93]

GENESIS AND STATE OF ANIMATION IN MODERN CULTURE

Marakhovska Kseniia – postgraduate student, Department of Art and general humanities, International Humanitarian University, Odesa

The article explores the genesis and current state of animation art. The features and specific of the animation are outlined.

Research methodology. The question of the features of the use of animation and animation technologies as a form of screen culture, as well as the impact of animation art on culture, despite its widespread use in modern times, is not sufficiently studied. The evolution of imaginative means of animation, audio-visual technologies, the development of a mixed genre, combines the animation style and the experience of game cinema, demonstrate the changes that take place in animation and lead to its transition to a new level of development.

Results. The art of animation really has magical powers. It is getting harder and harder to draw the line between reality and fantasy. Starting from incredible organisms discovered with a microscope, the shapes and colors of the underwater world, to amazing photos from space, we see that a person could not even imagine in his wildest dreams. If you scoop up water from plankton with a spoon, then there will be such a variety of forms in it, any designer is shy.

Novelty. The relevance lies in the study of the potential of animated art, which from a purely cinematic industry has become a commonly used element in many areas of human activity.

The purpose of the study of the genesis of animation, starting from his first experiments, to the development of the modern state of animation art in the world of art.

Key words: animation, animated film, animation, technology, animation art.

Надійшла до редакції 2.11.2019 р.

УДК 477.044

РЕГІОНАЛЬНИЙ МИТЕЦЬ В ІНОКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПРОБЛЕМА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Виткалов Сергій Володимирович – доктор культурології, професор кафедри культурології і музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

<http://orcid.org/0000-0001-5345-1364>

DOI <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi33.306>

sergjy_vsv@ukr.net

Вігула Валентина Іванівна – викладач-методист, заслужений працівник культури України, КЗВО «Ужгородський інститут культури і мистецтв» Закарпатської облради, м. Ужгород uzhgorodkkm@gmail.com

Розглядається організаційно-культурна діяльність одного з помітних у регіональному просторі Західного Полісся фотомистця – Олександра Купчинського, а саме виставковий її вектор, втілений в презентації артефактів світового фотомистецтва; видавничий, розглянутий у контексті друку різноманітних фотоальбомів із творів

експонентів, організація творчих зустрічей художньої інтелігенції міста з питань обговорення актуальних питань культурного розвитку, заснування фотоклубу тощо. Доводиться, що втрата зв'язку з Батьківщиною, у якій би формі це не відбувалося, не дозволяє митцю творчо самореалізуватися повною мірою.

Ключові слова: художня фотографія, організаційно-культурна діяльність, творчість, інокультурне середовище, Батьківщина.

Актуальність проблеми. Сучасне життя актуалізує безліч проблем, серед яких окреслимо лише дві: доля митця в інокультурному середовищі і мала батьківщина, які, своєрідно переплітаючись, висвітлюють проблеми функціонування цього митця.

Регіональна культурно-мистецька практика – одна з найоригінальніших та найяскравіших сторінок вітчизняної історії культури, тож інтерес до неї не спадає як у широкого загалу, свідченням чого є безліч повідомлень у регіональній періодиці, так і у науковців, підтвердженням чого слугує активізація дисертаційних та монографічних чи довідкових досліджень і, відповідно, видань.

В одній зі своїх розвідок [2; 154-162] ми вже здійснювали спробу класифікувати рівненських митців, зокрема й майстрів художньої фотографії за ознакою ставлення до творчості та висловлювали думку про те, що бізнес і мистецтво у сучасних умовах – це цілком реальні і потрібні речі, що приносять високий результат. Йдеться не про фінансовий зиск від реалізації творів мистецтва, а про бізнесмена-митця, який свої кошти значною мірою спрямовує на подальше його вивчення, популяризацію й поширення в соціумі, впливаючи таким чином на культурне середовище краю, залишаючись при цьому вільним від регламентації художньої Спілки чи інших організаційних форм, на дію яких кожен митець повинен сьогодні зважати. Тож виявити форми культурної самореалізації одного з таких представників у цьому тандемі і є завданням пропонованого матеріалу.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Питання творчої самореалізації митця в регіональному культурному просторі є чи не найактуальнішою проблемою сьогодення, оскільки не лише реформа децентралізації покликана до життя регіональний чинник, але й факт знаходження у будь-якому регіоні країни чи, ширше б сказати, культурному регіоні континенту значної кількості художньо обдарованих особистостей, організаційно-культурна діяльність яких сприяє суттєвим видозмінам цього середовища. Підтвердженням є ґрунтовні публікації, автори яких намагаються позиціонувати ту чи іншу локацію, розуміючи, що лише у такий спосіб можливе розширення культурної матриці будь-якої країни. Згадаємо, до прикладу, обмежуючи територію пошуку лише Західним Поліссям, публікації П. Шиманського [5], В. Охманюка [3], Б. Столярчука [4], одного з авторів цієї розвідки [1]. Сюди ж можна додати й безліч повідомлень у регіональній періодиці, сам факт збільшення якої у десятки разів засвідчує також її актуальність.

Мета статті – розглянути специфіку реалізації культурної діяльності регіонального митця під впливом суспільно-економічних обставин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Яскравим представником тандему «мистецтво і бізнес» є рівненський фотохудожник Олександр Купчинський. Він належав до успішних бізнесменів міста, у якого була стабільна і достатньо прибуткова справа. Однак все це лише допомагало йому самореалізуватися у житті, тобто його бізнес – скоріше засіб до досягнення мети, аніж форма постійного покращення добробуту. І його галерея «Сальвадор Далі» – тому переконливе свідчення.

Олександр – представник нової генерації бізнесу, для якої класична схема К.Маркса про те, що «гроші – товар – гроші!» в принципі – беззаперечна, однак не головна у житті. Хоча він також повною мірою дотримується і поділяє думку класиків німецької політекономії ХІХ ст. про те, що «...для того, щоб займатися філософією (у широкому сенсі цього слова, тобто і фотографією зокрема – авт.) – потрібно їсти, пити та мати дах над головою».

У той же час саме бізнес допомагав Олександрові активно спілкуватися з колегами з багатьох європейських країн, надихаючись цим спілкуванням і спогляданням різних манер, технічних можливостей та прийомів тощо, реалізовувати численні мистецькі проекти, які, в принципі, як і мистецтво загалом, не дають прибутку. Вони лише потребують постійного притоку коштів. Але вони, ці проекти, у той же час роблять те, що неможливо реалізувати будь-якому бізнесу – вони роблять людину щасливою, акцентують її увагу на духовному, показують чи, краще б сказати, підштовхують її до формування власної думки про те, що життя – це не лише «хліб і видовища». І вибір О. Купчинського на користь мистецтва також є певною якісною характеристикою особистості, переконливим свідченням того, що в Україні, принаймні на її регіональному рівні, активно формується новий тип інтелігенції з новими потребами і вимогами до життя та й до себе. І саме за такою Україною – майбутнє.

У його галереї було свого часу зібрано не лише безліч інформації про фотомитців світу, їхні презентації, фрагменти виставкових колекцій і взагалі багато з того, що засвідчує, що людина може жити інакше, не лише зосереджуючись на матеріальному. Узагалі, знаходячись вже на порозі сходинок цієї

галереї, відчуваєш чи очікуєш на зустріч із таємничим світом, чимось надзвичайним. Хоча, в принципі, так і повинен будуватися справжній клуб. Йдеться про його форму, як місце, центр спілкування однодумців, людей, близьких духом один одному, а не про приміщення у звичному для нас сенсі слова.

Гортаючи умовні сторінки його творчої біографії, взятої з уст колег, а отже дещо романтизованої загалом, утім недалекої від реальності, відчуваєш, а згодом – у спілкуванні, і переконуєшся, що значне місце в його формуванні відіграв Петербург. Про це Олександр із захопленням розповідає завжди.

Усі ті елітні літературно-мистецькі клуби «Північної Пальміри», стіни яких пам'ятали і зберегли атмосферу Андрія Белого та Сергія Єсеніна, Олександра Блока і Анни Ахматової, а також Володимира Маяковського, Зінаїди Гіпсіус, Олександра Мережковського, Марини Цветаєвої, як і дещо раніше, інших своїх гостей – Кирила та Андрія Розумовських, Михайла Глінки, Олександра Пушкіна, чи Олександра Бенуа, Сергія Дятілева і ще безлічі інших, не менш оригінальних майстрів пера, пензля, сцени чи... політичної інтриги, мабуть, залишилися десь на підсвідомому рівні в інтелігенції світу і пульсують сьогодні у віртуальному вимірі глибокого мистецтва символізму, яке залишилося нам у спадок від «срібної доби російської культури», або її відгомоні, помітному по багатьох маєтках української інтелігенції: братів Галаганів, П. Апостола, М. Гоголя чи Є. Гребінки, а надто – західноукраїнських її представників кінця XIX – третини XX ст., у середовищі яких чи не найголовніше місце посідали високий інтелект, емоції, чуттєвість, що бентежили думки тисяч людей у неспокійному XX столітті, принаймні у першій його третині, залишивши нам у спадок чимало блискучої лірики, що й сьогодні залишається предметом захоплення значної частини наших співгромадян, виступаючи джерелом натхнення людям із художнім баченням життя. Українська шляхта – її найменування.

Усе це, той дух епохи, він – Олександр Купчинський – намагався втілити чи відтворити (настільки це можливо у форматі неочікуваного підвального приміщення, однак надзвичайно затишного і комфортного) у своїй галереї. Саме там, у фотогалереї, відбувалися численні зібрання інтелігенції міста, камерні концерти, зустрічі людей самих різних векторів художнього смаку, уподобань, бачення проблем життя, людей, дещо специфічних за сприйняттям, утім – достатньо оригінальних, яким було що сказати чи продемонструвати, для яких спільним залишається сам предмет, факт цього спілкування. І взагалі, приходиться на думку, що саме там, у галереї «Сальвадор Далі», починалися «Клуби творчої молоді» як форми зібрання молодих, дещо амбітних, однак здатних до практичних дій, представників різних регіональних еліт. Тут були і члени Клубу бізнесменів міста, яким також було чим поділитися один одному. І «Стратегічна рада міста», започаткована свого часу заступником Голови Рівненської облдержадміністрації О. Губановим, також, мабуть, – результат цих контактів. Адже «...якщо оволодіти мистецтвом спілкування і зустріти тотожну душу, то людина може бути не лише щасливою, але й найщасливішою» – цей афоризм Екзюпері не спростував ще жоден філософ, бізнесмен чи будь-хто навіть у пересиченому жаждою до наживи XXI столітті. Його повною мірою сповідував у своїй практиці і Г. Сковорода.

Олександр – далеко не проста людина, у звичайному вимірі цього слова. Особистість, що має чималий життєвий досвід, а також досвід спілкування як із представниками бізнесу, політики, так і митцями. Він – самодостатній в усіх вимірах, певною мірою – естет. Людина, сформована в іншій політико-соціальной системі та може порівняти (і постійно це робить) сучасний стан нашого життя, ставлення до багатьох його проблем і форм їх вирішення, – залишилася достатньо оригінальною і вільною у судженнях, не втратила інтересу до навколишньої дійсності; постійно знаходиться в русі. І вибір О. Купчинського на користь мистецтва також є певною якісною характеристикою особистості, переконливим свідченням того, що в Україні, принаймні на її регіональному рівні, генерується тип інтелігенції з новим ціннісним рядом, в якому культурна складова посідає далеко не останнє місце.

Особливе захоплення викликає у нього чорно-біла фотографія, адже саме вона дає можливість загострено побачити (а не лише подивитися на) життя. Тому він, віддаючи невеличке, затишне приміщення галереї під чергову експозицію, надавав перевагу тим митцям, чия творчість акцентована на людському вимірі життя, тим, хто подають його незвичний ракурс. Таким, як львівський фотомитець Володимир Дубас, а також Гуннар Бінде, Ромуальдас Пожерскіс. Серед улюблених майстрів Олександр називає й українців: Євгена Комарова, Олександра Жиліна, Миколу Тинкалюка, Ярему Проціва, Євгена Компанійченка. В особистому рейтингу іноземних митців перші сходинки віддає Яну Саудеку, Гаріку Аванесяну, Сильвано Монкі, Вірджіліо Бардоссі.

Отже, хто і який він, сучасний бізнесмен-художник, Олександр Купчинський?

Народився 1 квітня 1955 р. у невеликому містечку Черняхівську, що в Калінінградській області в родині службовців. Із п'ятирічного віку жив у м. Рівному. Закінчив Рівненський текстильний технікум. Із дитинства мріяв стати художником і впевнено йшов до своєї мети. Як фотограф одержав початкову професійну підготовку в Московському народному університеті мистецтв на факультеті

фото-кіно-режисури (Була така форма підвищення кваліфікації митців, що сьогодні дістала назву «неформальна освіта», точніше було б сказати не оформлена інституціонально, що давала можливість отримати певну художню інформацію у достатньо обмеженій сфері).

Ще в далекому 1977 р. на заводі «Газотрон» (м. Рівне) разом із М. Демченком, який згодом став професійним фотографом, вони створили аматорський фотоклуб «Орбіта» – один із перших фотоклубів міста. У 1977-1990 рр. Олександр був заступником голови цього фотоклубу. У 1979-1990 рр. він голова слайд-клубу «Міф», також надзвичайно популярної у певний період форми організації дозвілля, на рахунок якого чимало фотовиставок, конкурсу слайдів і слайд-фільмів, підготовка й проведення в м. Рівному III Всесоюзного фестивалю народного мистецтва «Полісся – 90», II Всесоюзного конкурсу слайд-фільмів.

Однак із розпадом СРСР клубна робота, як відомо, почала згортатися, і О. Купчинський зайнявся кавовим бізнесом, заснувавши фірму «Юліка», давши їй назву за іменем представниці власної родини. Проте уже на початку 2000-х років він знову повернувся до мистецтва і у квітні 2005 р. організував першу персональну виставку у місцевому кіно-палаці «Україна». Трошки раніше, у 2002 р. був прийнятий до членів Національної Спільки фотохудожників України. У 2006 р. відкрив першу в місті приватну фотогалерею, давши потужний поштовх популяризації й розвитку фотомистецтва в краї та приватній ініціативі в цій сфері.

Розуміючи, що будь-яку справу має хтось продовжувати та й власним досвідом корисно ділитися, у 2008 р. він створив першу в м. Рівному фото-школу, також стимулювавши появу подібної форми навчання молоді (Правда, в умовах Західного Полісся ця ініціатива не поширилася на інші форми культурної самореалізації, зокрема музичну, декоративно-прикладну чи образотворчу, зважаючи на брак коштів у населення). І понад 30 її випускників складають сьогодні достатній потенціал фотомистецтва регіону.

Олександр Купчинський брав активну участь у міжнародних конкурсах, багато подорожував. Він – член фотоклубу «Простір фото» (м. Рівне). Організатор понад 35 виставок в Україні та за кордоном. Автор 11 персональних фотовиставок в Україні, Польщі, Словаччині, Китаї, Італії, Кіпрі, Бельгії, Іспанії.

Його окремі художні роботи («Магдалина», «Глянець», «Ноша», «Мудрість», «Портрет чоловіка з люлькою», «Зигзаг», «Старець», «Світло й п'ятьма», «Життя крізь скло», «Асоціації», «Емансипе» експонувалися на 17 міжнародних виставках FIAP, акцентуючи увагу на соціальній складовій, тоді як «Емансипе» відзначена Золотою медаллю в номінації «Тіло» міжнародної виставки «З любов'ю до жінки» (м. Львів).

«Фотомистецтво – це моє життя. Бізнесу в цьому немає. Це стовідсотково – хобі... На кілька років довелося повністю зануритися в бізнес, щоб забезпечити себе матеріально, аби одержати можливість більше часу присвятити улюбленій справі» – постійно наголошує він.

Наведемо, до прикладу його програму, Авторський проект «Провідні фотохудожники України», що включає цикл персональних виставок знаних фотомитців України з наступним виданням фотоальбому *Мета цього проекту* – сприяти розвитку фотомистецтва в Україні, популяризація кращих досягнень вітчизняної фотографії. (Нагадаємо, що хобі часто ставало справою життя і саме воно забезпечувало найкращий творчий результат, оскільки це діяльність за покликанням). Це можна сказати і про Фотоальбом «Провідні фотохудожники України в галереї Купчинського», матеріалом для якого слугувала колекція вибраних світлин найбільш помітних у культурному просторі фотохудожників країни, зібрана Олександром.

До речі, задум проекту виник у 2007 р., коли у рівненській Арт-кав'ярні «Сальвадор Далі» був започаткований однойменний цикл виставок. У результаті протягом останніх років рівненським шанувальникам фотомистецтва було представлено славетну когорту відомих українських фотомайстрів, позиціонувавши наше місто як центр Західної України, де жанр фотомистецтва має чи не найбільшу популярність. А рекомендації щодо вибору учасників проекту надавали досвідчені майстри фотомистецтва, члени Національної Спільки фотохудожників України (НСФХУ) і Міжнародної асоціації фотомистецтва (FIAP) – Б. Панов, О. Огородник, Є. Комаров та ін.

Хоча експозиція в окремо взятій виставковій залі й надавала можливість ознайомитися з творчістю того чи іншого фотохудожника широкому, але все ж таки дещо обмеженому колу глядачів (2000-3000 відвідувачів на місяць), автором вирішено розширити рамки цього проекту і видати фотоальбом, у якому були б зібрані найхарактерніші і найцікавіші роботи майстрів, представлених в Арт-галереї О. Купчинського (Утім, як для Рівного, це достатньо переконливі, на нашу думку, дані стосовно інтересу до художньої фотографії). Поза сумнівом, що цей фотоальбом дозволяв би чимало разів, при наявності потреби, повертатися до улюбленого знімку. Врешті, це ще й закарбована та збережена історія національної фотографії і, водночас історія нашого сучасника, написана фотооб'єктивом.

«...Сподіваюся, що настануть часи, і історію української фотографії будуть вивчати у тому числі й за нашими альбомами!» – підкреслює Олександр [2]. Таке видання також було б чудовим подарунком гостям з інших областей України, туристам й іноземним делегаціям на згадку про

перебування в нашій країні. Особливо актуальним стало видання цього альбому напередодні футбольного чемпіонату Євро-2012. Тож Фотоальбом «Провідні фотохудожники України» став справжнім посланцем українського мистецтва і культури за межами нашої Батьківщини [2]. Цей авторський проект надає можливість його учасникам заявити про себе у міжнародних масштабах.

Протягом лише 2008 р. у галереї були представлені твори 15 закордонних авторів. Цей проект одержав назву «Відомі фотохудожники світу в галереї О.Купчинського».

«...Бельгієць, італієць, турок, чех, японець, серб, американка, молдаванин, китаєць..., – я не просто висмикнув аби кого, – зазначає Олександр. – Це – кращі фотомитці у своїх країнах, що входять до числа кращих фотохудожників світу» [2].

...Експонувалося по 54 роботи кожного автора, аби глядач склав достатнє уявлення про кожного з них. Цю колекцію було показано також у Києві, Одесі, Луцьку, Львові, Ужгороді, де вона справила помітний вплив на глядача.

Олександр планує підготовку до друку фотоальбому «50 кращих фотохудожників світу», насичуючи його новими іменами і артефактами.

Проект «Відомі фотохудожники світу в арт-галереї «Сальвадор Далі» О. Купчинського презентувався і на Всесвітньому конгресі FIAP 2008 р. у Словаччині, а у 2009 р. – на о. Крит. А проект «Провідні фотохудожники України», як і наступний – «Відомі фотохудожники світу» – експонувався у бібліотеці ім. Лесі Українки, що на вул. Великій Житомирській у Києві.

У галереї Олександра реалізовано також новий яскравий арт-проект «Фотоклуби України», покликаний познайомити глядачів із творчістю й стилем фото-шкіл різних міст нашої держави. Із січня по травень 2012 року рівняни побачили художні колекції членів фотоклубів міст Львова, Ялти, Одеси. На черзі були фотоклуби Миколаєва, Харкова, Києва, Івано-Франківська, Ужгорода.

«Мрію, що колись на книжковій полиці, поруч із художніми альбомами «Ермітаж» і «Третяковська галерея», буде стояти і фотоальбом «Українські фотохудожники», за яким вивчатимуть мистецтво українських фотомайстрів. Хочеться, щоб про них знав увесь світ, щоб їх вивчали в школі... Адже фотографія – універсальна, образна мова міжнародного спілкування. За її допомогою долаються мовні бар'єри. Вона – місток взаєморозуміння для людей з різним суспільним устроєм, різних національностей. Це – міст над часом і простором. Можливість людям різних країн довідатися одне про одного, а фотографам – ще й оцінити роботу своїх колег, чомусь навчитися й навчити самим. Ось чому для мене так важливо те, що я роблю», – наголошує насамкінець нашої зустрічі в арт-кав'ярні Олександр [2].

...Сьогодні Олександр живе в Іспанії. Утім, час від часу приїжджає до рідного міста, з яким у нього є чимало точок дотику: розгортання власного бізнесу, родинне життя, друзі та... безліч спогадів, які й надалі надихають його шукати нові ідеї і намагатися їх реалізувати. Однак це робити стає все складніше, оскільки його нова не те, щоб батьківщина, але місце постійного проживання диктує свої правила і змушує концентруватися вже на інших питаннях, мабуть, більш важливих, ніж художня фотографія. Це робити складніше ще й у психологічному плані, адже людина не може мати дві Батьківщини, як і дві матері. І, відповідно, соціально-психологічний аспект творчості, зокрема й фотографія поступово відсувається на другий план. Її місце заступають інші форми, утім уже не художнього виміру....

Шкода, що подальша творча реалізація Олександра не продовжилася в Україні, зокрема й у надзвичайно затишному для мистецтва Західному Поліссі – місті Рівне, адже за час його відсутності тут відбулися суттєві зміни: сформувалося потужне культурне середовище і не лише у фото-напрямі, який активно й надалі розробляють О. Харват та чимало його колег, серед яких О. Потянок, В. Луц, А. Мізерний, група колишніх учнів із фотоклубів та безліч любителів експериментів із фотокамерою. І проведення численних міжнародних фестивалів «Фото-вернісаж на Покрову» з постійним розширенням міжнародного представництва тому підтвердження, як підтвердження є вже й інші художні смаки, що вирізняють рівненського глядача чи загалом художню інтелігенцію регіону з поміж інших.

З'явилися нові лідери зі своїми програмами та ідеями, сформованими, утім уже виходячи з місцевих реалій та суспільних викликів. Активно позиціонує себе в культурному просторі галерея європейського живопису «Євро-Арт», в активі якої чимало унікальних полотен світового образотворення, а головне – безліч яскравих художніх виставок, міжрегіональних контактів, книжкових експонувань, обговорень та інших форм культурної репрезентації художнього досвіду, навколо якої концентруються обдаровані особистості, яким вона дає нові стимули для творчості. Поступово налагоджується й художня критика, як неодмінний атрибут активного художнього руху.

Розгортають власну діяльність й інші культурно-мистецькі структури регіону, які, до прикладу, як Органна зала, акумулювавши досвід партнерів, йдуть далі, перетворюючи наше місто на цікавий конгломерат із різновекторних художніх уподобань та стимулюючи появу інших форм поглиблення сучасного культурного простору. І саме низка оригінальних та культурно-насичених міжнародних

фестивальних програм органної музики, як і низки фестивалів джазового мистецтва «Art Jazz Cooperation», організованих С. Гембергом, перетворили місто на потужний центр і цих видів мистецтва, стимулювавши приїзд до Рівного помітних у Європі та США музикантів, змусили місцевих митців переглянути власне ставлення до освіти, популяризації творчості, здобувши собі безліч прихильників і в цій сфері.

Усе впевненіше заявляє про себе й публічне мистецтво у просторі сучасного міста. І проведення міжнародних фестивалів ковальського мистецтва «Металеве серце України», поява нових його лідерів та артефактів й створення Алеї металевих скульптур – тому підтвердження.

Однак чимало різнопрофільних міжнародних фестивалів, інших форм розширення сучасного культурного простору, за допомогою яких наше місто докорінно змінилося, у той же час не зайняли нішу, яку активно розробляв і облаштовував Олександр у своїх затишних арт-кафе «Юліка» та «Сальвадор Далі» з презентацією чорно-білої фотографії, обрамленої місцевим інтелектуальним середовищем із вкрапленням до його контексту цікавих вокальних програм народного артиста України О. Дзюби (Київ) з репертуару О. Вертинського та інших представників світової романсної чи загалом вокальної лірики. Та й зустрічі в цьому кафе управлінської еліти Рівного також були свідченням відповідної аури та підстав, здатних стимулювати й організаційно-економічну діяльність у краї.

І це зайвий раз засвідчує факт того, що творчий підхід чи напрям пошуку, якщо він здійснюється усвідомлено лідером, не може чи не здатен ніхто продовжити так само яскраво. Так було завжди у будь-якій сфері людської життєдіяльності:

Був лише один Павлиш, який сформував В. Сухомлинський, який, у свою чергу, зробив іншим самого Сухомлинського. Все решта – лише інтерпретація. Причому, це зовсім не означає, що вона не якісна чи мало цікава, але це інтерпретація чийогось шляху чи досвіду, не здатна посісти окремішнє місце у культурному просторі.

Повертаючись до Олександра, потрібно наголосити на наступному. Не можна беззаперечно стверджувати, що у нових, уже докорінно змінених обставинах далекого зарубіжжя він знайшов себе і відчувається значно комфортніше, ніж це було в Україні. Хоча стабільна і заможна країна з яскравою культурною історією і сучасним соціальним захистом є важливим стимулом для цього. Та й природа Іспанії не менш стимулює до творчості, ніж природа будь-якої країни, як і України зокрема. Його фото-експонування відбуваються і там, однак вони не мають уже такого розголосу, культурного ефекту й духовної наснаги, як це було у Рівному. Чи то інтерес до фотографії почав спадати у зв'язку з глобалізаційними тенденціями, чи може щось інше...

Батьківщина, якою б вона не була, залишається все таки Батьківщиною, тим місцем на землі, де ти народився і виріс. Тож і самореалізуватися максимально можна лише там, де твоє коріння. Саме воно дає тобі цей ріст і подальший стимул для творчості. А художник-емігрант завжди буде своїм серед чужих і чужим серед своїх. Акумуляувати енергію іншої землі так, як це можна зробити на Батьківщині, ще не вдавалося нікому!

Список використаної літератури

1. Виткалов С. В. Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах: творчі портрети митців, художніх колективів і організаторів духовного життя: монографія. Рівне: М. Дятлик, 2014. 362 с.
2. Інтерв'ю С. Виткалова, проведене з О. Купчинським 28.03.2012 р. у галереї «Сальвадор Далі». *Приватний архів автора.*
3. Охманюк В. Ф. Етнічна музика Черкаської Звенигородщини (ритмо-структурний, парадигматичний та семіологічний аспекти): дис. канд. ... миств.: спец. 26.00.01 / КНУКіМ. Київ, 2013. 228 с.
4. Столярчук Б. Й. Митці Рівненщини: наук.- довідк. вид. Рівне: М. Дятлик, 2011. 386 с.; Він же: Володимир Сніжний. Життя, віддане театру. Рівне: ПП Баришева Н.К., 2015. 270 с. та ін.
5. Шиманський П. Й. Хорова творчість волинських композиторів першої половини ХХ століття: навч. посіб. Луцьк: РВВ ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 258 с.; Музичне мистецтво Волині ХІХ-ХХ століть: кол. монографія / В.Тиможинський, П. Шиманський, Л. Філатова, О. Шевченко, Л. Філоненко, М. Новакович, Г.Бернацька, А. Єфименко, за заг. ред. П. Шиманського. Луцьк: Твердиня, 2012. 156 с.

References

1. Vytkalov S. V. Kulturno-mystetska Ukraina v rehionalnykh vymirakh: tvorchy portrety myttsiv, khudozhnykh kolektyviv i orhanizatoriv dukhovnoho zhyttia: monohrafiia. Rivne: M. Diatlyk, 2014. 362 s.
2. Interviu S. Vytkalova, provedene z O. Kupchynskym 28.03.2012 r. u halerei «Salvador Dali». Pryvatnyi arkhiv avtora.
3. Okhmaniuk V. F. Etnichna muzyka Cherkaskoi Zvenyhorodshchyny (rytmo-strukturnyi, paradyhmatychnyi ta semiolohichnyi aspekty): dys. kand. ... mystv.: spets. 26.00.01 / KNUKiM. Kyiv, 2013. 228 s.
4. Stoliarchuk B. Y. Myttsi Rivnenshchyny: nauk.- dovidk. vyd. Rivne: M. Diatlyk, 2011. 386 s.; Vin zhe: Volodymyr Snizhnyi. Zhyttia, viddane teatru. Rivne: PP Barysheva N.K., 2015. 270 s. ta in.
5. Shymanskyi P. Y. Khorova tvorchist volynskykh kompozytoriv pershoi polovyny XX stolittia: navch. posib. Lutsk: RVV VNU im. Lesi Ukrainky, 2010. 258 s.; Muzychne mystetstvo Volyni XIX-XX stolit: kol. monohr. / V.

Tymozhynskiy, P. Shymanskyi, L. Filatova, O. Shevchenko, L. Filonenko, M. Novakovych, H. Bernatska, A. Yefymenko, za zah. red. P. Shymansko. Lutsk: Tverdnyia, 2012. 156 s.

РЕГИОНАЛЬНЫЙ ХУДОЖНИК В ИНОКУЛЬТУРНОЙ СРЕДЕ: ПРОБЛЕМА ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ

Выткалов Сергей Владимирович – доктор культурологии, профессор кафедры культурологии и музееведения,

Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Вигула Валентина Ивановна – преподаватель-методист, заслуженный работник культуры Украины КЗВО «Ужгородский институт культуры и искусств» Закарпатская облсовета., Г. Ужгород

Рассматривается организационно-культурная деятельность одного из известных в региональной среде Западного Полесья фотохудожника – Александра Купчинского, а именно *виставочный* ее аспект, воплощенный в презентации артефактов мирового фотоискусства; *издательский*, рассмотренный в контексте публикации разнообразных фотоальбомов из произведений экспонентов, *организация* творческих вечеров для художественной интеллигенции города в контексте обсуждения актуальных вопросов культурного развития, *создание фотоклуба* и др. Обосновывается, что потеря связи с Отечеством, в какой бы форме это не происходило, не позволяет художнику творчески раскрыть свои потенциальные возможности.

Ключевые слова: художественная фотография, организационно-культурная деятельность, творчество, инокультурная среда, Отечество.

REGIONAL ARTIST IN A DIFFERENT CULTURAL ENVIRONMENT: FUNCTIONING PROBLEM

Vytkalov Sergiy – Doctor of Culturology, Professor of the Department of Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

Vigula Valentina – teacher-methodologist, honored worker of culture of Ukraine Uzhgorod Institute of Culture and Arts Zakarpattia Regional Council, Uzhhorod;

The importance and problematic range of local government reform in the regions of the country and ways of its solution in the field of culture are analyzed. The most effective steps are proposed for management structures at different levels to change attitudes of both the management and the local population regarding different cultural practices. Emphasis is placed on the role of sectoral methodological services in the implementation of this reform. The experience of other countries in activating the local population in this process is emphasized. An attempt has been made to offer effective, in the authors' opinion, solutions to the reform. Emphasis is placed on the educational factor.

Key words: cultural practices, local municipality, social activity, higher education institution, organizational and cultural activities.

UDC 477.044

REGIONAL ARTIST IN A DIFFERENT CULTURAL ENVIRONMENT: FUNCTIONING PROBLEM

Vytkalov Sergiy – Doctor of Culturology, Professor of the Department of Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

Vigula Valentina – teacher-methodologist, honored worker of culture of Ukraine Uzhgorod Institute of Culture and Arts Zakarpattia Regional Council, Uzhhorod;

The aim of the article is to consider the specifics of the implementation of cultural activities of a regional artist under the influence of socio-economic circumstances. **The methodology** of scientific search is based on the use of the biographical method and the method of comparative characteristics. **Results.** Returning to Oleksandr, it is necessary to emphasize the following. It cannot be undoubtedly claimed that in new, already radically changed circumstances of the far abroad, he has found himself and feels much more comfortable than he was in Ukraine. Although a stable and prosperous country with a vibrant cultural history and modern social protection is an important incentive for this. And the nature of Spain is no less stimulating to creativity than the nature of any country like Ukraine in particular. His photo exhibitions also take place there, but they do not have the same publicity, cultural effect and spiritual inspiration as it was in Rivne. Has interest in photography started to decline due to globalization trends, is there anything else... **The scientific novelty** of the material is to consider the cultural activity of one of the bright representatives of the photo art of Rivne region - O. Kupchynsky, through the lens of organizational activity whose achievements in conducting numerous exhibitions of works of world photo art, printing photo albums, organizing a photo club, etc. are revealed. The tandem «business and art», which helps the artist to be independent from the influence of the Artistic Union, expands the forms of his creative self-realization is emphasized in the modern conditions. At the same time, the idea that the loss of communication with the Motherland always negatively affects the organizational, cultural or any other activity of a person is emphasized and substantiated. **The practical significance** of the article is to disseminate information about regional artists and cultural organizers, to help identify current trends in the cultural practices of the region and thus adds information to the overall cultural history of the country.

Key words: artistic photography, organizational and cultural activity, creativity, different cultural environment, Motherland.

Надійшла до редакції 2.11.2019 р.